

Machart

Alchymistů Čisář

Dromar Dvořák

Visar^o Alchymistū

Spiritus . Mater

ter . cuius Luna . Anima .

Chaos Decatum

Philosophorum

Otomar Dvořák

Alchymistů Cisář

Vydalo nakladatelství Machart v roce 2011 jako svoji 36. publikaci
www.machart-books.cz

Machart

Grafická úprava: Kameel Machart
ilustrace © Štěpán Janík, 2011
text © Otomar Dvořák
ISBN: 978-80-87517-14-7

Homunkulus

„Jest pravdivé, jest jisté, jest skutečné, že to, co jest dole, jest jako to, co jest nahoře a to, co jest nahoře, jest jako to, co jest dole, aby dokonány byly divy jediné věci. A jako všechny věci byly zrozeny za zprostředkování jediného, tak všechny věci zrodily se z jediného přizpůsobením.“

Smaragdová deska Herma Trismegista

I.

Ty obrazy přicházejí z temných snů nevědomí, z hlubin, kde se roztácejí ohnivé víry pradávných vesmírů, ze zrcadel, v nichž spí odlesky mrazivé krásy, z těch zrcadel, která se tříští na tisíce střepů, jakmile se jich odvážíme jenom zlehka dotknout. A přesto se znovu (po kolikáté již?) pokouším o nemožné - se zařatými zuby slepuji tmelem fantazie poztrácené úlomky, ve kterých se zrcadlí ta bláznivá směs nesporných pravd a nehorázných lží, celé dlouhé dny a nekonečné noci sestavuji svou babylónskou věž příběhu v bláho-
vé naději, že dostoupím až k vrcholu, za nímž se skrývá Poznání...

Napřed vidím mlhu, nic než šedivé, pomalu se převalující moře par, beztvárovou nicotu. V jiskření vycházejícího měsíce však začínají mlhou zvolna prosvítat oblé hřbety pahorků a na vrcholu nejbližšího z nich se začerná zlověstný stín šibenice. Vzdálené zavytí psa snad ani není hlasem skutečného zvířete, ale kvílením podsvětní smečky, která provází mocnou bohyni Hékaté, vládkyni křižovatek, na jejích nočních toulkách.

A právě v této pochmurné chvíli přichází blátivou cestou mezi vinicemi dvojice mužů, zimomřivě zahalených do dlouhých plášťů. Ten starší, jehož prošedivělý, bujný, až na prsa spadající vous tak trochu připomíná biblické patriarchy, kráčí v hlubokém zamyšlení, jako by ani nevnímal okolní scenérii. Zato temné, jiskrné oči jeho mladšího druhu neklidně těkají; na okamžik spočinuly na stínu šibenice a zdálo se, že muž se při tom pohledu zachvěl.

„Chceš mě snad vláčet až někam do horoucích pekel?“ zavrčel. „Sem chodí v noci leda blázní nebo sebevrazi! Za každým keřem se může skrývat banda hrdlořežů!“

„Klid, Edwarde,“ promluvil tiše jeho druh. „Čím otrlejší lupič, tím je pověřivější. Strach z kouzelnických schopností té staré ježibaba drží všechny lotry v náležitém odstupu.“

„Jen aby,“ ušklíbl se mladší z mužů a nejistě se ohlédl přes rameno. Najednou strnul. Co se to pohnulo tam nahoře ve svahu? Pokusil se zaostřit pohled, ale nic už nespatriil. Jen rozplývající se cáry mlhy klesaly údolím k řece a v pomalém přízračném tanci nabývaly desítek mámivých podob. Mohl to být pouhý klam. S povzdechem zavrtěl hlavou a přidal do kroku, aby dohonil svého přítele.

Ten již sestoupil do úzké rokle, k jejíž boční stěně byla přilepena ubohá chatrč. Tohle nevábne a špinavé obydlí, z jehož stěn z propleteného proutí opadávala v celých kusech rozpukaná hliněná mazanice a kde snopy suchého rákosu, tvořící střechu, se ježily na všechny strany jako nepořádné vrabčí hnízdo, vyzářovalo jakési

fluidum rozkladu, zániku a marnosti. Krčilo se tu jako bytost postižená nevyléčitelnou, smrtelnou chorobou.

Starší z mužů se sehnul k nízkým dvířkům, strčil do nich štitivě špicí své hole a pátravě se zadíval dovnitř. Jeho druh mu nahlédl přes rameno.

Spatřili podlouhlou místnost, jejíž zadní stěnu tvořila holá pís-kovcová skála. V tajemném přítmí mezi svazky sušených bylin a ko-řenů, uzemy netopyry a zvířecími lebkami zavěšenými na trámech probleskovaly plameny otevřeného ohniště a vrhaly kolem pitvorný rej stínů. Z temného kouta se přibelhala bezzubá stařena, jejíž svaš-ťelou tvář zpola zakrývaly prameny umaštěných šedivých vlasů.

„Co si, vzácní pánové, budou přát?“ zeptala se skřípavým hla-sem. „Elixír lásky? Dryák na pokažený žaludek či hojivou mast na rány sečné i bodné?“ Důvěrně se naklonila blíž: „Mám čerstvé psí sádlo...“

„Nebo lidské?“ uchechtl se mladší z návštěvníků.

Starší z mužů na ni upřel zkoumavý pohled, před jehož proni-kavostí bezděky o krok couvla. „Slyšeli jsme,“ řekl lámanou praž-skou němčinou se silným cizím přízvukem, „že přechovááš ho-munkula.“

Babice se zatvářila nechápavě.

„Dábla ve sklenici,“ dodal ten mladší na vysvětlenou.

Stařeninou tváří se mihl záchvěv úleku. „To jsou pomluvy, pá-nové!“ vyjekla. „Nikdy jsem neměla nic společného s ďáblem! Jsem poctivá vdova po rasovi!“

„Nemusíš mít strach. Nepatříme k inkvizici, ani k jezuitům. To-hle je slavný doktor John Dee, pracující ve službách Jeho Milosti císařské,“ ukázal mladší z mužů na svého staršího druha, „a přišel prozkoumat zajímavého tvora, kterého prý vlastníš. Služebná pana Hájka nám o té divné bytosti vyprávěla leccos pozoruhodného.“

„Jistě, jistě, vzácní pánové,“ drmolila stařena a hluboko se uklánela, takže její tvář se skryla ve stínu zcuchaných vlasů, „hloupí lidé ho nazývají ďáblíkem, ale je to pouhý skřítek, kterého jsem polapila tady na Židovských pecích, domácí ochranný skřítek, napůl mrtvý a napůl živý, každý týden ho koupou v čerstvém víně, takový skřítek přináší štěstí každému, kdo se ho dotkne, hlavně těhotným ženám, ty sem chodívají sáhnout si na něj, aby jejich děcko bylo zdravé a silné, neškodný skřítek, ale teď spí a není radno ho zbytečně budít, mohl by být nevrlý a místo štěstí by vám přinesl smůlu...“

„Možná, že tohle by ho naladilo příznivěji,“ přerušil mladší muž proud její výmluvnosti a nastavil jí před oči zlatou minci.

Stařena rázem zmlkla. Několikrát naprázdno otevřela ústa jako lekající kapr a pak se ještě uctivěji zlomila v pase. „Podívám se, jestli snad náhodou není vzhůru. Jen račte dál, pánové!“

Odvážně vstoupili do dusného brlohu, jehož odporné pachy dokázali překonat jenom díky navoněným kapesníkům, které si přitiskli k nosům. Slabé a blikavé světlo z ohniště spoře ozařovalo nahromaděné předměty; zdálo se, že vybělené lebky rozvěšené na trámecích pohybuji čelistmi a v prázdných očních důlcích jim chvílemi zaplanou hrůzně životné krvavé jiskřičky. Ve výklencích vytesaných do pískovcové skály v pozadí místnosti bylo možno spatřit značné množství hrubě vypálených hliněných misek, obsahujících různé, nepřilíš vábně vyhlížející masti. Mezi nimi vynikala bachratá skleněná nádoba, naplněná nažloutlou tekutinou. V ní cosi plavalo...

Doktor Dee se dychtivě naklonil až k tlustému sklu. Snažil se překonat své rozechvění; naděje, že konečně spatří pravého homunkula, bytost zrozenou nepohlavně ze sil kosmu a země, v něm zápolila se skepsí, vypěstovanou po řadě prožitých zklamání. Cítil, jak se mu vzrušením potí dlaně.

„Spíš mandragora... Nebo podobný druh kořene...“ hlesl jeho mladší druh.

Doktor Dee pomalu zavrtěl hlavou.

„Ne, příteli. Je to živé. Nebo bylo živé...“

Užasle sledoval špičatou hlavu, jejíž vypoulené oči překrývala těžká víčka, všiml si podivných tenkých ručiček s neobyčejně dlouhými, drápovitě stočenými prsty, které propojovala průsvitná blána, i spodní části těla, vybíhající do zakrouceného ještěřelího ocasu. Kůže tvora byla křídově bílá, protkaná modrými žilkami. Zdálo se, že to tělíčko sotva znatelně pulzuje v rytmu skrytého dechu.

„Snad...“ ozval se doktor váhavě po delší chvíli ticha, „snad lidské embryo... ale podivně zruďné...“

„To by mohlo zajímat císaře,“ řekl mladší z mužů a sáhl po měšci, „hej, babo, na kolik si ceníš svého skřítka?“

Nedlouho poté opouštěli dva zahalení muži obávanou chatrč a chvátali blátivou cestou dolů k řece. Mlhy nad písčítými pahorky Židovských pecí se již trhaly a v puklině mračen, připomínající ústí jeskyně, zazářil bledý kotouč měsíce.

A právě v té chvíli se na hraně kopce za zády nočních poutníků vynořila proti světlejší obloze podivná silueta. Byl to mohutný, podsaditý chlapík s nehnutou tváří, která připomínala dřevěnou masku. Na čele mu plála rudá jizva ve tvaru klikatého blesku a z koutku úst, pozdviženého v neměnném šklebu, mu trčel obnažený špičák. Upřeným pohledem vypoulených, nemrkajících očí sledoval oba muže, dokud se mu neztratili za zákrutem cesty. Pak zavrčel jako podrážděný pes a zmizel mezi viničními keři.

II.

Císař se probudil zalitý potem a se srdcem zběsile bušícím. Slyšel, jak pod baldachýnem lůžka doznívá ozvěna zoufalého výkřiku. Byl to jeho vlastní hlas? Nebo tu vykřikl někdo jiný? Ale kdo by mohl proniknout do přísně střežené ložnice? Veliké melancholické oči tohoto předčasně zmoudřelého dítěte nejistě zatékaly po zlatých střapcích, lemujících okraje sametových, temně modrých nebes. Odulý spodní ret, neklamně znamení habsburského rodu, o němž dvorní malíř Arcimboldo tvrdil, že je manifestací veliké vášnivosti a erotické smyslnosti, se žíznivě pohnul v houštině pečlivě zastřiženého plnovousu.

„Chceme pít!“

Ruka zatápala po ozdobné šňůře zvonku, ale zastavila se v půli dráhy. Císař, uchvácen náhlou naléhavou myšlenkou, nepřivolal sloužícího, vzepřel se na lokti a spustil bosé nohy přes okraj lůžka. Opatrně rozhrnul závěsy a vyhlédl do místnosti, osvětlené několika blikajícími kahánky ve výklencích oken. S uspokojením si uvědomil, že sloužící dbají na jeho nařízení, aby udržovali tmou v náležitém odstupu. Tma je nebezpečná, plná beztvarých příznaků, které vás mohou ovinout studenými prsty nicoty, zbavit vás dechu a sáhnout vám až k srdci, kde se třepotá poplašené ptáče života.

Sestoupil z několika schůdků vedoucích k lůžku, uchopil jeden z těch olejových kahanů a vydal se v krajkové noční košili ke dveřím. Oba strážní vzdali předepsaným způsobem čest, ale jinak nehnuli ani brvou, když je císař míjel se svým plaménkem ve vztažené ruce, podoben těkavé bludičce zanikající ve spletitých chodbách pražského hradu. Znali už jeho noční výlety a nenechali se jimi vyvést z míry.

Jedno z oken ve spojovací galerii mezi soukromými císařskými komnatami a kunstkomorou bylo pootevřené; na skleněných čočkách zalitých v olovu zahořel stonásobný odraz plamene z císařova kahánku. Rudolf se zastavil, fascinován krásou nečekaného světelného vzplanutí; připomínalo mu to jakýsi obraz z jeho snu, na který se teď nemohl upamatovat. Vyhlédl mezerou mezi rámem a okenní tabulí: hluboko dole, na dně kotliny se skrývalo město, tonulo v mlhách jako potápějící se koráb s temnými stožáry věží. Z jednoho místa však stoupala nad tušené střechy narudlá záře. Že by požár? Ale proč tedy nikdo nezvoní na poplach? Císaři připadalo, že podivný svit se šíří z míst, kde se v zátočině řeky Vltavy rozkládá židovská čtvrť. Možná je to odlesk nějakého duchovního vyzářování, aura, která se šíří kolem ohnisek, kde dochází k proměně hmoty v nehmotný éter. Židovští kabalisté prý znají tajný kód světa... Pracují pro nás? Nebo proti nám?

Zachvěl se, měl pocit, že se ho dotkly mrazivé prsty. Rychle couvl od okna, jímž táhl z údolí od řeky studený průvan. Všiml si, že v jižním křídle paláce jsou okna prvního patra osvětlena a za nimi se horečně míhají stíny četných postav. Co se tam děje? Proč Pražský hrad bdí? Chystá se něco zlého? A pak si náhle uvědomil pravou podstatu své úzkosti. Vždyť dnes je velká noc, noc zrození!

Tisíc pět set osmdesát pět let už uplynulo od doby, kdy prorocká hvězda zazářila nad betlémským chlévem, a sedm tisíc čtyři sta dvacet dva let od stvoření prvního člověka Adama. A přesto jako by každým zrozením nového člověka začínal svět znovu, od úplného začátku. Představil si Kateřinu, černý příliv jejích dlouhých vlasů na bělostném polštáři a její přivřené oči a oddaně pootevřené rty, z nichž se ještě nedávno draly slastné steny... Stejně rty, ze kterých teď uniká bolestný, uši drásající nárek... Ano, za hranicí rozkoše je krev a voda, tajemství probodeného Kristova boku, věčné zranění Krále Rybáře, krvavá oběť z útrob Panny...

Obrátil se, když zaslechl na konci chodby lehké přešlápnutí. Pozdvihl kahan; matné světlo se zalesklo na stříbřitých šedinách muže, který sklopil hlavu v uctivé úkloně.

„Strado?“ oslovil ho císař s nádechem údivu, „také nemůžeš dnešní noci spát?“

„Nemohu, Vaše císařská Milosti,“ řekl tiše starý antikvář, „musím na ni pořád myslet... Rodí poprvé... a je tak mladá...“

„Otevři kunstkomoru,“ přikázal Rudolf, „to nás potěší. Jsou prý noci, kdy věci odhalují svá tajemství, kdy prozradí své role v divadle světa. Možná je to právě ta dnešní noc. Měli jsme divný sen... Ale hned jsem ho zapomněli. Škoda. Bylo v tom snu cosi znepokojivého... A pošli pro komorníka Makovského. A také nech vzbudit všechny astrology. Chceme, aby přepočítali konstelace planet pro tuto chvíli!“

„Vaše císařská Milost se něčeho obává?“

„Máme jakousi předtuchu neodvratnosti. Zneklidňuje nás to.“

III.

Před synagou hořelo několik velkých hranic. Žravé plameny se jako klubka hádků svíjely a lačně olizovaly předměty, které byly vrhány do jejich žhavých chřtánů. Nová hromada oděvů, závesů, příkrývek a slamníků je přitiskla k popelu a málem je zadusila; brzy však se sykotem prorazily sloupce dýmu a za nimi zelenožluté prstíčky ohně - a vzápětí se s hukotem zvedl plamenný vír a vítězně zaválal vstříc nočnímu nebi. Krvavá záře dopadla na strmý štít synagogy a vrhla na ni přízračné, nelidsky protažené stíny spalovačů, těch zasmušilých mužů s obličejí zakrytými rouškami, jimiž se chránili před zhoubným morovým dechem.

A spolu se stoupajícím a klesajícím hukotem ohňů se jako šumění příboje převalovaly nevelkým prostranstvím vlny nářku a pláče. Mezi kvílením bylo možno rozeznat útržky vět, nekonečné litanie, v nichž slova žalmů prolínala s vykřikovanými jmény.

„Rabbi,“ rozlehlo se pojednou volání, „rabbi, zachraň nás!“

Patřilo neobyčejně vysokému a asketicky hubenému muži v kaftanu a s obřadní pokrývkou hlavy, jehož tvář vroubená copánky a sněhobílým vousem byla plná vrásek jako kůra starého stromu. Zvolna přicházel napříč náměstíčkem mezi lkajícími hloučky žen, které k němu vztahovaly ruce, jako ty, které se topí a z posledních sil se pokoušejí zachytit spásného člunu.

„Dalších pět dětí!“ volaly na něj. „Jen za tuhle noc! Anděl smrti rozestřel svá černá křídla nad potomstvem Jakubovým! Je to prokletí, strašlivé prokletí!“

Rabín se zadíval na muže, přitloukající víka na řadu malých truhliček, obrátil se k lidem a pozdvihl k nim dlaně. Jeho zvukný hlas přehlušil nárek a stoupal nad strmé střechy spolu s jiskrami z ohňů: „Utište se. Udělám, co bude v mé moci a co mi Pán dovolí!“

IV.

Proč je lilie, tento květ nevinnosti nabízený pokorným duším anděly a sveticemi, vypalována jako potupný cejch na ramena poběhlic? Prostředkem Liliové ulice protékala stružka ohavně páchnoucích splašků a divoce nalíčená žena s obnaženými, povadle visícími prsy, postávající v pruhu světla, které se linulo z otevřených dveří krčmy, měla velice daleko k Madoně. Chtivě chytila za rukáv jakéhosi muže, který ji právě míjel: „Kampak ten spěch, mladej pane? Nic ti neuteče. Leda život... A ten stejně nedohoníš.“

Mladík se jí neurvale vyškulb a pokračoval v cestě. Za chůze si upravoval plášť. Také krempu širokého, peřím zdobeného klobouku si stáhl hlouběji do čela, jako by se chtěl vyhnout pohledům náhodných zvědavců.

Ze dveří krčmy se vypotácela dvojice opilých mužů, kteří si spílali jakousi těžko srozumitelnou hatmatilkou, bušili do sebe pěstmi, pak se chytli do křížku jako dva medvědi, drtili si žebra za vzteklého ryčení, začali jeden druhého škrtit, s chroptěním padli na zem a váleli se v bahně a kalužích.

Mladý muž je obloukem obešel, aniž jim věnoval pozornost, přeskočil stružku a ponořil se do tmy boční uličky. Stačilo jen pár kroků, aby unikl z dosahu opilého hulákání a falešně vyřvávaných písní. Tady, pod římsami starobyklých portálů a šklebícími se obludkami domovních znamení jako by noční ticho zkamenělo v úzkostném očekávání. Podobny monumentálním útesům, koupajícím se v bílém měsíčním světle, tyčily se věže chrámů a honosná průčelí paláců nad temným vlnovitím bizarně nakupených střech a křivolakých domečků.

Ulice vyústila na malé náměstí. Dvojitý štít asketicky strohé gotické kaple vrhal stín na řídkou dlažbu z kočičích hlav, v jejichž spárách bujela tráva. Betlém! pomyslel si s úsměskem mladý muž, říkají tomuhle podělanému husímu plácku Betlém! Ale možná je v tom nějaká skrytá a hluboká pravda...

Zastavil se před vchodem nevelkého renesančního domu, ujistil se pohledem na znamení vinného hroznu, vytesané do mramorové římsy nad vraty, že je na správném místě. Vztáhl ruku po klepadle, které mělo podobu kruhu držného ve lví tlamě...

„Na slovíčko, pane!“ ozvalo se za ním.

Mladík se tázavě potočil.

Škretovitý chlapík s obličejem ukrytým ve stínu umaštěné kapuce ho prudce bodl dýkou do boku. Byl to jen mžik, záblesk rychlého pohybu ocelového hrotu a náhlá palčivá vlhkost pod pláštěm. Nečekaný razantní úder odmrštil mládence dozadu, těžce dopadl zády na vrata a dříve než stačil nahmátnout jílec své zbraně, udeřil ho další chlap do hlavy pěstí těžkou jako kladivo. Mladý muž cítil,

jak se s ním svět zatočil, zvedl se mu žaludek, bolest a vztek ho zaplavily jako rudá vlna. Nohy jako by mu náhle změkly a odmítaly ho dále nést, přesto ještě vytrhl kord z pochvy a v houstnoucích mlhách hledal obrysy nepřítele. Čepel švihla do prázdna a pak zazvonila o dlažbu, když dopadl tváří k zemi. Jeden z útočníků mu přišlápl zápěstí. Dál už nevěděl nic...

Třetí z tlupy zručně rozpáral plášť přepadeného, odřízl mu měšec a hodil ho svému druhovi. Nespokojil se však s tím a ležícího mladíka chvatně prohledával, jako by chtěl ještě něco nalézt...

„Opasek!“ sykl chlap, stojící opodál a sledující pozorně průběh přepadení. Jako jediný z tlupy nebyl maskován a záblesk odraženého světla na okamžik ozářil jeho dravčí profil, skobovitý nos nad povislými dlouhými kníry, jaké nosívali tatarští kozáci či uherští hajdukové.

„Chytej, Dormasi!“

Vůdce tlupy zachytil letící opasek, vrazil nůž mezi švy a nedočkavě ho rozpáral. Uvnitř nebylo nic. Zklamaneč odhodil cáry zdobené a cvočky pobité kůže. „Zatraceně! Přelstil nás, nemá to u sebe!“

Pronikavý hvizd dolehl z ústí nedaleké uličky a toto varovné znamení zapůsobilo jako mávnutí čarovného proutku. Maskované postavy se rozprchly do všech stran a jako přízračné stíny splynuly s temnotou noci.

Teprve pak se po štítech domů rozlila míhavá záře pochodní a ozvěna si mezi zdmi podávala odměřený krok hlídky. V průhledu, otvírajícím se do boční ulice, se zableskly helmice a zdobné hala-

partny městské stráže. Oddíl přešel a opět se vzdaloval; brzy vše utichlo a jen toulavé kočky si povšimly těla, ležícího u vrat v tratošti krve.

V.

Tisíc pět set osmdesát pět let uplynulo od chvíle, kdy nad Betlémem vzplála hvězda, zvěstující zrození nového času, hvězda mudrců, kteří v průsečíku nebeských drah vypočetli ten jediný a rozhodující okamžik... Vřískající červený uzlíček, jakýsi bezmocný a končetinami šhubavě zmítající tvor byl omyt od krve a šlemů a slavnostně pozdvížen v širokých dlaních usmívající se porodní báby: „Je to syn!“

„Je to syn, Vaše císařská Milosti! Jestli Veličenstvo dovolí, chtěl bych být první, kdo se Vašemu Veličenstvu osměluje srdečně blahopřát!“

Císaře Rudolfa jako by ta slova komorníka Makovského probudila ze sna. Najednou si uvědomil realitu lůžka, na němž spočívala mladičká kráska s bezmocně roztaženými nohama, teď už tichá a zcela vyčerpaná, ponořená do rozbolavělé a přesto slastné chvíle úlevy. Kolem se hemžily služebné, vyměňovaly zakrvácená prostěradla, přinášely džbery s horkou vodou a čisté pleny. Zkušený lékař držel zápěstí rodičky a měřil její puls. Mezitím bába přinesla to nahaté, tence kvičící stvoření s výrazným uzlem na pupeční šňůře blíž k plentě, aby ho ukázala tušenému otci...

Císař se odvrátil od otvoru v brokátovém závěsu, za nímž se skrýval v bezpečném odstupu; nemohl to déle snést. Pohled na novorozeného syna ho vábil a současně v něm vzbuzoval odpor.

„Řekněte nám, pane komorníku, jak z takového primitivního živočicha může vyrůst rozumná bytost, stvořená k obrazu Božímu?“

Komorník Makovský pokrčil rameny. K některým věcem se nehodlal vyjadřovat; jen díky této opatrnosti se již tak dlouho držel na výsluní císařské přízně.

Rudolf také žádnou odpověď nečekal; chvatnými kroky zamířil labyrintem chodeb do svých komnat. Najednou se cítil velice unaven. Snad bude dobré si před úsvitem trochu zdřímnout. Byla to neobyčejně dlouhá a těžká noc...

Komorník Makovský na psacím pultíku rozvinul ozdobně psaný a ornamenty lemovaný jmenovací dekret. Chybělo jen doplnit jméno dítěte. Namočil čerstvě seříznuté pero a tázavě se zadíval na císaře.

Rudolf mu pero vyškubl a vlastní rukou vepsal na vynechanou řádku honosně znějící slova: Julius Caesar d'Austria.

Když dole načrtl svůj podpis a předal listinu komorníkovi k pečeti, zaútočil na okna přival zlatorudé záře. Nad Prahou právě vycházelo slunce.

kapitola druhá

Uriel

*„Vše v tělo proměním, čímkoli blouzníš.
Jen pověz, pověz, oč ti jde!“*

Paul Verlaine: Moudrost

I.

„Marto! Počkej na mě!“

Dívka vyběhla z temné domovní síně a oslnivý jas ranního slunce ji donutil přimhouřit oči. Zatápala jako slepá, přišlápla si cíp nedbale natažené sukně a málem skončila na zemi.

Služebná, mířící s velkým dřevěným džberem ke kašně, se nemohla udržet smíchy: „Měla by vás vidět matka, slečno Alžběto! Takhle přece nevychází z domu mladá dáma!“

Dívka se zatvářila dotčeně. Ohrnula svůj malý pihatý nosík a vzdorně pohodila hlavou. Rusé vlasy jí zavlály kolem skrání podobny porostům divokého vřesu; bylo zřejmé, že dnes se jich hřeben ještě nedotkl, ačkoliv měly být spleteny do tlustého copu a ten stočen do úhledného věnce na temeni a pevně přichycen k hlavě jehlicemi z želvoviny. Tuto ranní povinnost považovala Alžběta

za nejdopornější mučení a tajně podezírala matku, že ji tím trestá za všechny minulé i budoucí hříchy. Vždyť kdyby věnovala příliš mnoho času česání, promeškala by důležitou každodenní cestu se služebnou Martou pro vodu. A může být něco nádhernějšího než ranní kašna prozářená sluncem, kde voda, padající z tlam kamených dráčků, se tříští v duhový prach?

„Přiznávám, že nejsem dost upravená,“ pronesla Alžběta s koketním úsměvem, za jaký by se nemusela stydět ani dvorní dáma z Hradu a přitom se lstivými kroky obloukem přibližovala ke kašně, „ale vsadím se, že ty ještě nejsi umytá!“

A než se služebná stačila vzpamatovat, byla postříkána od hlavy až k patě. Alžběta se smíchem bušila dlaní do stříbřitého zrcadla v kamenném rámu nádrže a vrhala zářivé gejzíry na couvající služku, která zvedala ruce nad hlavu v marných pokusech o sebeobranu. „Dost, dost,“ křičela, „vzdávám se!“ Vyplašení holubi zapleskali křídly a jako bělošedý mrak se vznesli nad dvojitý štít kacířské Betlémské kaple.

Náhle Alžbětina ruka strnula těsně nad hladinou a v jejích velkých očích se objevil úlek. „Marto, tam... tam za tebou je...“

„Co je?“ zeptala se Marta nedůvěřivě; nemohla si být jistá, jestli nejde o další šelmovský úskok té malé komediantky.

„Někdo tam leží... asi je mrtvý..“

Služebná se otočila a skutečně spatřila, že vedle kamenného patníku u hlavního vchodu leží tváří k zemi bezvládné tělo jakéhosi muže.

„Jen se neboj, ten nebude mrtvý. Jenom opilý. Každou chvíli se nám nějaký bratr z mokré čtvrti povaluje před vraty a vyspává tu noční radovánky. Ale já vím, co na tuhle sebranku platí!“ Nabrala z kašny plný džber vody a vychrstla ji na ležícího.

Muž se pod ledovým přívalem otrásl, rozkašlal se a pak s námahou pozvedl hlavu. Chvilí zaostřoval pohled na osoby stojící nad ním, přešel očima po obvodu náměstí a se zaujetím se zadíval na reliéf hroznu nad vraty domu. Svrátil čelo, jako by se s krajním úsilím snažil soustředit myšlenky.

„Prosím,“ zašeptal vyprahlými rty, „prosím, zavolejte magistra Kelleyho! Mám pro něj důležitou zprávu..“

Zachytil se patníku a zvedl se na kolena. Pokoušel se vstát, ale tvář se mu zkřivila bolestí.

Malá Alžběta přiskočila, aby mu pomohla, zatímco služka postávala nerozhodně opodál. Jenže vtom mladý muž zasténal a zhroutil se zpátky na zem, omdlel a zůstal bezmocně ležet. Teprve teď spatřily velkou krvavou skvrnu na jeho levém boku.

„Je zraněný!“ vykřikla Alžběta, „musíme ho odnést do domu a ošetřit!“

„Kdo ví, co je to zač?“ namítla služka. „Není radno brát kdejakého pobudu pod střechu. Pošlu raději pro biřice..“

„Ptal se na strýčka Edwarda!“ připomenula Alžběta. „A je to kavalír. Podívej na ten klobouk s peřím. Musíme ho zachránit!“

A než se Marta stačila rozhodnout, Alžběta už vběhla do síně a hlasitě volala, že před vraty leží nějaký vznešený pán a je celý od krve...

II.

Mnozí z těch, kteří vstoupili do modravě zamženého prostoru rozlehlého sálu, kam vysokými renesančními okny padaly snopy paprsků ranního slunce, hledali pohledem legendární kamenná žebra, pnoucí se jako rostlinné stonky po klenbě stropu, vyšlehující v dynamických křivkách proti sobě a vytvářející složité kompozice šestilaločných hvězd. Stavitel Benedikt Ried prý upsal vlastní duši ďáblu, aby mohl uvolnit skrytou duši kamene. Klenba mu dvakrát spadla, než se mu podařilo uvést protikladně působící síly do dokonalé rovnováhy...

Nejkrásnější a největší sál Pražského hradu, pojmenovaný po králi Vladislavu Jagellonském, nebyl však v ony dny jen připomínkou zašlých časů, ale od časného jitra žil svým vlastním hektickým životem. Dýchal atmosférou uměleckého bazaru a také jakéhosi antického gymnasionu. Kam se dřív podívat? Snad se projít kolem stánků, lemujících stěny mezi vysokými okny s lomenými oblouky, a prohlédnout si zboží, nabízené na pultech. Tady muselo zajásat srdce každého milovníka vědy či umění. Knihy, litografie, mapy, hvězdářské přístroje, obrazy a plastiky - vše v bohatém výběru a v cenovém rozmezí od levných tisků za pár grošů až po nádherné výpravné knihy a složité, umělecky zdobené přístroje, které byly nabízeny za částky, za něž by se dal koupit dům dole ve městě.

Sál bzučel jako včelí úl. Učenci, doktoři a profesori v prostých černých oděvech, dvořané a šlechtici s mohutnými krajkovými límci, takzvanými „španělskými okružími“, které si díky svému tva-